

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 20¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIP-2337**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. kovo 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1163 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-2337 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma nustatyti fiksuotą 20 procentų elektros energijos dydį nuo elektros energijos kiekio, gaminančio vartotojo patiekto kaupimo laikotarpiu į elektros tinklus, kuriuo atsiskaitoma elektros tinklų operatoriui už naudojimosi elektros tinklais paslaugas, ir nustatyti, kad gaminantis vartotojas turi teisę dešimt metų atsiskaityti už naudojimosi elektros tinklais paslaugas tokiais pačiomis sąlygomis, kokios galiojo jam pradėjus veiklą. Pažymėtina, kad gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainos (vienanarė, dvinarė, atsiskaitymas elektros energijos kiekiu) yra įtvirtintos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 7 dalyje. Minėti kainos apskaičiavimo būdai yra alternatyvūs ir pagrįsti elektros tinklų operatorių faktinėmis sąnaudomis, kurios patiriamos teikiant naudojimosi elektros tinklais paslaugas. Akcentuotina, kad pasiūlymas vieną iš šių kainos apskaičiavimo būdų (atsiskaitymą elektros energijos kiekiu) nustatyti taikant fiksuotą elektros energijos kiekio dydį lemtų skirtingą naudojimosi elektros tinklais kainos apskaičiavimą ir jos dydį, taikomą gaminantiems vartotojams, nes sukurtų skirtingus naudojimosi elektros tinklais kainos apskaičiavimo principus. Įstatymo projekte pateiktas pasiūlymas leisti gaminantiems vartotojams dešimt metų atsiskaityti už naudojimosi elektros tinklais paslaugas tokiais pačiomis sąlygomis, kokios galiojo jiems pradėjus veiklą, lemtų elektros tinklų operatorių nuostolius, nes nurodytu laikotarpiu gaminantys vartotojai atsiskaitytų tik fiksuotu, naudojimosi elektros energijos tinklais sąnaudomis nepagrįstu elektros energijos kiekiu ir neprisidėtų prie ilgalaikių elektros tinklų operatorių sąnaudų padengimo. Pažymėtina, kad pastaraisiais metais Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyti atsiskaitymo elektros energijos kiekiu procentiniai dydžiai buvo didesni, nei siūlomas nustatyti fiksuotas 20 procentų elektros energijos dydis. Tai reiškia, kad realios elektros tinklų operatorių sąnaudos, susijusios su gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugomis, yra didesnės ir gaminantys vartotojai atsidurtų palankesnėje situacijoje, palyginti su kitais elektros energijos vartotojais, kurių vartojamos elektros energijos kaina yra apskaičiuojama įvertinus visų elektros energijos tiekimo ir vartojimo sistemos dalyvių sąnaudas ir investicijas į energetikos infrastruktūrą. Pritarus Įstatymo projektu siūlomam teisiniam reguliavimui, elektros tinklų operatorių už naudojimosi elektros tinklais paslaugas patirtos, tačiau gaminančių vartotojų nepadengtos sąnaudos, susidariusios per 10 metų taikant tas pačias atsiskaitymo už naudojimąsi elektros tinklais sąlygas, būtų įtrauktos į vartotojų elektros energijos tarifą, tai galėtų pažeisti Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 9 punkte įtvirtintą vartotojų teisę į ekonominių interesų apsaugą.

Įstatymo projektu siūloma nuostata, kai nustatomas fiksuotas atsiskaitymo už naudojimosi elektros tinklais paslaugas elektros energijos kiekis, galėtų būti įtvirtinta tik iš anksto išsamiai įvertinus šios nuostatos poveikį ir galimas pasekmes tuo atveju, jeigu pasinaudoti suteikta galimybe norėtų daugiau subjektų, nei nurodoma Įstatymo projekto aiškinamajame rašte. Neišanalizavus neplanuotos gaminančių vartotojų plėtros rizikų ir nenumačius jų suvaldymo sąlygų, Įstatymo

projektu siūlomas reguliavimas gali tapti neproporcingai didele finansine našta likusiems elektros energijos vartotojams. Taip pat pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti nuostata būtų taikoma ir juridiniams asmenimis, tai reikštų, kad jiems būtų sukuriamos išskirtinės sąlygos naudotis elektros tinklais, nepadengiant elektros tinklų operatorių už naudojimosi elektros tinklais paslaugas patirtų sąnaudų. Tokios išskirtinės sąlygos galimai pažeistų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio nuostatas ir turėtų būti derinamos su Europos Komisija.

2. Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas yra nesuderinamas su 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-114 priemone „Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“, pagal kurią numatoma finansuoti mažų iki 10 kilovatų (kW) galios atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų įrengimą. Pagal minėtą priemonę fiksuoto dydžio išmoką galės gauti elektros energiją iš saulės šviesos savo poreikiams gaminti planuojantys individualių namų savininkai – iš viso iki 2022 m. planuojama skirti iki 17 mln. eurų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų. Bus mokama fiksuoto dydžio išmoka – 323 eurai už 1 kW elektrinės galios, nustatyta atsižvelgiant į Europos socialinio fondo agentūros 2018 metais atlikto saulės elektrinių įrengimo namų ūkiuose išlaidų fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo rezultatus ir taikytą praktiką skiriant paramą. Pažymėtina, kad, vertinant gaminančių vartotojų elektrinių atsipirkimo laikotarpį ir nustatant fiksuoto dydžio išmoką, buvo vertinta, kad gaminantis vartotojas moka visas su naudojimosi elektros tinklais paslaugomis susijusias elektros tinklų operatorių sąnaudas.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus patarėja
Dovilė Lajauskaitė
2019-04-29

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja
Aušra Siniuvienė
2019-04-29

Energetikos ministras
Žygimantas Vaičiūnas
2019-05-06